

ОРГАНІЗАЦІЙНА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ ДО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Чередник А. О.

Анотація. Розглянуто організаційну складову забезпечення ефективності залучення венчурного бізнесу. Запропоновано процес залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств, який враховує специфіку діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання. Досліджено складові венчурного бізнесу: об'єкти та суб'єкти венчурного інвестування. Розглянуто сутність організаційних форм венчурного бізнесу та джерела їх фінансування. З метою організації залучення венчурного бізнесу удосконалено типовий шаблон лінійно-функціональної організаційної структури з урахуванням впровадження венчурного підрозділу та запропоновано використовувати матрицю розподілу функціональних обов'язків учасників процесу залучення венчурного бізнесу для врахування додаткових організаційних витрат.

Ключові слова: венчурний бізнес, внутрішній венчур, залучення венчурного бізнесу, венчурний підрозділ, венчурний проект, матриця розподілу функціональних обов'язків.

ОРГАНИЗАЦИОННАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ВЕНЧУРНОГО БИЗНЕСА К РАЗВИТИЮ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Чередник А. О.

Аннотация. Рассмотрена организационная составляющая обеспечения эффективности привлечения венчурного бизнеса. Предложен процесс привлечения венчурного бизнеса к развитию промышленных предприятий, учитывающий специфику деятельности отечественных субъектов хозяйствования. Исследованы составляющие венчурного бизнеса: объекты и субъекты венчурного инвестирования. Рассмотрены сущность организационных форм венчурного бизнеса, а также источники их финансирования. Для организации процесса привлечения венчурного бизнеса усовершенствован типовой шаблон линейно-функциональной организационной структуры с учетом внедрения венчурного подразделения, также предложено использовать матрицу распределения функциональных обязанностей участников процесса привлечения венчурного бизнеса для учета дополнительных организационных расходов.

Ключевые слова: венчурный бизнес, внутренний венчур, привлечение венчурного бизнеса, венчурное подразделение, венчурный проект, матрица распределения функциональных обязанностей.

THE ORGANIZATIONAL COMPONENT IN ENSURING EFFICIENCY OF ATTRACTION OF VENTURE BUSINESS TO THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

A. Cherednik

Abstract. The article considers the organizational component in ensuring efficiency of attraction of venture business. There is proposed the process of attraction of venture business to the development of industrial enterprises, which takes into account the specifics of the activity of domestic business entities. The components of venture business — objects and subjects of venture capital investment — are investigated. The essence of organizational forms of venture business and the source of their funding are considered. The standard template of the linear functional organizational structure is improved with consideration for introduction of the venture division. Furthermore, it is proposed to use the responsibility assignment matrix to take into account additional organizational expenses.

Keywords: venture business, internal venture, attraction of venture business, venture division, venture project, responsibility assignment matrix.



Актуальність дослідження. Венчурний бізнес є відносно молодого формою фінансування інноваційної діяльності на промислових підприємствах України. Проте висока ефективність його тривалого функціонування у країнах з ринковою економікою та збільшення кількості венчурних підприємств у вітчизняній економіці пояснюють активізацію венчурного підприємництва і у нашій державі. Водночас висока ризиковість цього виду підприємництва та нерозкритість багатьох аспектів його функціонування обумовлюють актуальність досліджень у цій сфері. Так, одними з питань, що потребують конкретизації, залишаються питання організації процесу залучення венчурного бізнесу.

Аналіз останніх публікацій. Питанням залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств присвячено багато наукових робіт закордонних і вітчизняних дослідників. Зокрема, в роботах А. Поручник і Л. Антонюк [3] розкриваються теоретичні та методичні основи залучення венчурного капіталу, В. Юхименко [4] досліджує ринок венчурних інвестицій в Україні, В. Калінеску та О. Антіпов [5] аналізують процес управління венчурним фінансуванням підприємств, наукові роботи О. Кузьміна [6] присвячено особливостям фінансування початкових етапів розвитку венчурного підприємства тощо. Незважаючи на розкриття загальних засад залучення венчурного бізнесу, в наведених працях не приділяється уваги організації процесу залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств.

Постановка проблеми та мети дослідження. Питання щодо забезпечення ефективності залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств не розкриті повною мірою, у зв'язку з цим виникає потреба в систематизації теоретичних засад залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств.

Отже, у зв'язку з вищезазначеним метою статті є дослідження організаційної складової ефективності залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку економіки України машинобудівний комплекс знаходиться у кризовому становищі, про що свідчать негативні статистичні дані [1]. Вирішення питання щодо розвитку машинобудівних підприємств, на думку автора, є впровадження новітніх технологій у виробництво через залучення венчурного бізнесу. Розвиток підприємств машинобудування шляхом залучення венчурного бізнесу забезпечить упровадження новітніх технологій та обладнань, перехід на якісно новий рівень виробництва продукції та надасть можливість підвищення конкурентоспроможності, зростання експорту продукції, і як наслідок – досягнення високого рівня ресурсозбереження й екологічно чистого виробництва якісної продукції.

Аналіз останніх публікацій показав, що в дослідженнях стосовно функціонування венчурного бізнесу недостатньо уваги приділяється питанням організації процесу залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств. У попередньому дослідженні [2] автор дійшов висновку, що під венчурним бізнесом слід розуміти підприємницьку діяльність, у рамках якої відбувається вливання ризикових інвестицій у інноваційний розвиток підприємства наукомісткої галузі, яке схильне до потенційного зростання. Венчурний бізнес має різноманітні організаційні форми [5]:

- «незалежні венчури» – малі інноваційні фірми, що використовують капітал інвестиційних фондів;
- «зовнішні венчури» – фірми, що спеціалізуються на впровадженні у виробництво науково-технічних розробок і організуються у вигляді паю з промисловими корпораціями;
- «внутрішні венчури», які створює корпорація у вигляді самостійних науково-дослідних підрозділів, діяльність яких підлягає найбільшому комерційному ризику;

Науково-дослідні консорціуми, що являють собою тимчасові статутні об'єднання венчурних підприємств та інших суб'єктів господарювання для здійснення науково-технічних розробок.

Водночас слід зазначити, що незалежно від організаційної форми венчури є тимчасовими структурами, які націлені на певний кінцевий результат діяльності, на вирішення конкретної проблеми. Адже самі венчури не здатні налагодити серійний випуск нової продукції. Тому після завершення роботи, заради якої створювалися венчурні підприємства, вони реформуються і призупиняють свою діяльність або поглинаються великою фірмою, або за сприятливої комерційної кон'юнктури й конкурентоспроможності перетворюються на великі корпорації і функціонують самостійно. За оцінками спеціалістів, які вивчають американський досвід венчурного підприємництва, 20 % малих венчурних фірм завершують своє існування за першим сценарієм, 60 % – за другим і 20 % – за третім [3, с. 42–43].

До суб'єктів венчурного бізнесу слід відносити інституціональних інвесторів, які вкладають кошти у венчурні фонди та індивідуальних інвесторів, так звані «бізнес-ангели» – це приватні особи, які безпосередньо надають свої власні кошти венчурним компаніям, акції яких не котируються на фондовій біржі, фонди венчурного капіталу – це тимчасове добровільне об'єднання коштів, досвіду та ділових зв'язків декількох юридичних і фізичних осіб для здійснення інвестицій у довгострокові чи короткострокові інноваційні проекти з метою отримання прибутку [5, с. 50–52].

Таким чином, автор дійшов висновку, що залучення венчурного бізнесу можливо шляхом фінансування венчурної фірми венчурними інвестиціями. В межах поточного дослідження венчурне фінансування розгля-

дається як фінансування венчурного інноваційного проекту промислового підприємства різними джерелами капіталу. На думку автора, до таких джерел слід відносити власні кошти підприємства, кошти венчурного інвестора та кошти, отримані від венчурного фонду. У зв'язку з вищезазначеним виникає потреба в дослідженні безпосередньо процесу залучення кожного з джерел фінансування проекту розвитку промислового підприємства. З рис. 1 видно рух коштів від венчурного інвестора, венчурного фонду та від самого підприємства. Стосовно останнього доцільно вважати, що венчурний капітал може створюватись не лише на базі венчурних фондів і на рахунках бізнес-ангелів. Підприємство може проводити самофінансування, якщо існує достатній резерв нерозподіленого прибутку, також підприємство може інвестувати прибуток у венчурний фонд і стати активним учасником венчурного підприємництва.

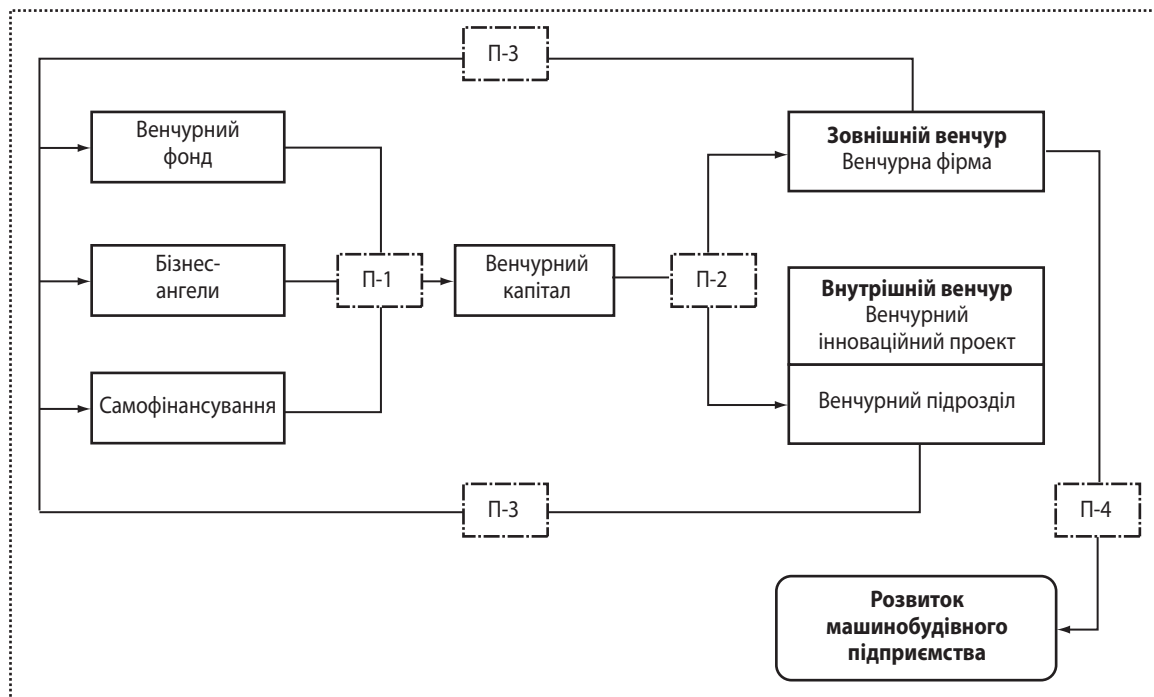


Рис. 1. Процес залучення венчурного бізнесу до розвитку машинобудівного підприємства

До об'єктів венчурного інвестування автор відносить зовнішні та внутрішні венчури у вигляді венчурних фірм, венчурних інноваційних проектів і венчурних підрозділів, оскільки, на думку автора, такі об'єкти венчурного фінансування присутні на сучасних промислових підприємствах. Окрім руху коштів, на рисунку зображено рух інформаційних потоків від об'єкта інвестування до суб'єкта та навпаки. Процес залучення венчурного бізнесу – це системний процес, зв'язуючою ланкою якого виступає рух грошових та інформаційних потоків, які є результатуючими у венчурному бізнесі.

Перший потік (П-1) виражається в акумуляції венчурного капіталу залежно від його джерела (венчурний фонд, венчурний інвестор чи власні кошти підприємства). П-2 несе у собі рух інформації та грошових коштів від інвестора та потенційного реципієнта венчурного капіталу, яким виступає венчурна фірма, венчурний підрозділ і венчурний проект. Окрім впливання капіталу, керівництво підприємства або венчурного фонду чи безпосередньо венчурний інвестор здійснює безперервний контроль за перебігом діяльності венчурів.

Стосовно самофінансування варто зазначити, що воно відбувається шляхом перенаправлення нерозподіленого прибутку на фінансування зовнішнього або внутрішнього венчура. Венчурне фінансування за рахунок фондів і бізнес-ангелів відбувається дещо інакше. Перш за все, це зовнішнє залучення коштів, за яке підприємство-реципієнт повинно нести певну матеріальну відповідальність. Фонди та приватні інвестори здійснюють фінансування шляхом викупу акцій підприємства та їх продажем після закінчення венчурної діяльності [7].

П-3 між елементами процесу залучення венчурного бізнесу містить у собі прибуток від організації венчурного підрозділу, реалізації венчурного інноваційного проекту або продажу акцій венчурної фірми на ринку цінних паперів. Окрім зазначеного, цей потік може нести об'єкти інтелектуальної власності та об'єкти комерціалізації інноваційних процесів. При залученні венчурного бізнесу шляхом самофінансування венчура всі об'єкти інтелектуальної власності належать підприємству, за випадком зовнішньої комерціалізації інноваційного продукту. П-4 являє собою безпосередній розвиток підприємства-реципієнта венчурних інвестицій.



Дослідивши рух грошових та інформаційних потоків у процесі залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств, можна зробити висновок, що це двосторонній процес, який потребує щільної організації. У подальшому дослідженні детально розглянуто створення внутрішнього венчура на базі існуючого машинобудівного підприємства та організаційну складову процесу самофінансування підприємством власних венчурів.

Сутність організаційної складової полягає у забезпеченні діяльності підприємства шляхом координації дій працівників трудового колективу. У поточному дослідженні організація розміється як створення певної складової структури, яка могла б виконувати свої завдання, а отже, досягати своєї мети, тобто організаційної структури підприємства [8]. Організаційна структура – це формалізована система завдань і підпорядкованості, контролююча, координуюча і мотивуюча співробітників таким чином, щоб вони могли узгоджувати свої дії для досягнення організаційних цілей. Найбільш поширеною організаційною структурою серед промислових підприємств України є лінійно-функціональна структура, основу якої складає так званий «шахтний» принцип побудови і спеціалізація управлінського процесу за функціональними підсистемами підприємства (рис. 2): маркетинг, виробництво, дослідження і розробки, фінанси, персонал тощо [9].

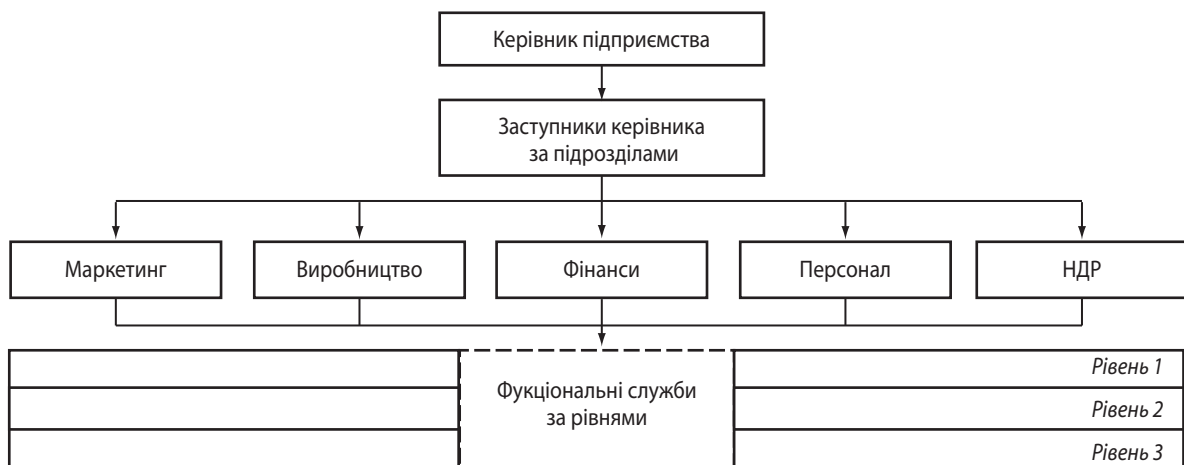


Рис. 2. Типовий шаблон лінійно-функціональної організаційної структури

Для організації процесу залучення венчурного бізнесу доцільно створити венчурний підрозділ на базі промислового підприємства. Удосконалений шаблон типової організаційної структури з урахуванням введення венчурного підрозділу (внутрішнього венчура) наведено на рис. 3. З рис. 3 видно, що замість функціонального підрозділу науково-дослідних розробок автор вводить внутрішній венчур, на базі якого планується розробка венчурних проектів.

Створення венчурного підрозділу відбувається з мінімальними для підприємства витратами, адже нових співробітників не планується. Для візуалізації запропонованого заходу автор вважає за необхідне розробити матрицю розподілення функціональних обов'язків працівників підприємства. Матрицю розподілення функціональних обов'язків учасників процесу залучення венчурного бізнесу до розвитку машинобудівного підприємства наведено у табл. 1.

Функціональні обов'язки учасників процесу розробки та реалізації венчурного проекту складено на основі таких етапів розробки та впровадження венчурного інноваційного проекту:

- аналіз потреб ринку й узагальнення досвіду конкурентів;
- формування та вибір інноваційних задумів із урахуванням їх перспектив;
- виконання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт;
- оцінювання можливостей виробництва та збуту інноваційної продукції;
- комерціалізація результатів венчурного проекту.

За результатами формування матриці розподілення обов'язків у процесі розробки та реалізації венчурного проекту розвитку промислового (табл. 1) підприємства можна зробити висновок, що найбільшу кількість додаткових функцій взяли на себе керівник венчурного підрозділу та венчурні менеджери, оскільки саме у венчурному підрозділі знаходяться центри відповідальності за процес розробки інноваційної продукції та організації процесу венчурного інвестування. Також доцільно зауважити, що всі учасники процесу розробки та реалізації венчурного проекту у венчурному підрозділі функціонують на основі сумісництва зі своїми основними функціями на підприємстві. Обсяг потенційних витрат, які понесе підприємство від організації внутрішнього венчура доцільно вважати на рівні 15 % від річної середньої заробітної платні за підприємством за кожною додатковою функцією згідно з матрицею розподілення функціональних обов'язків.

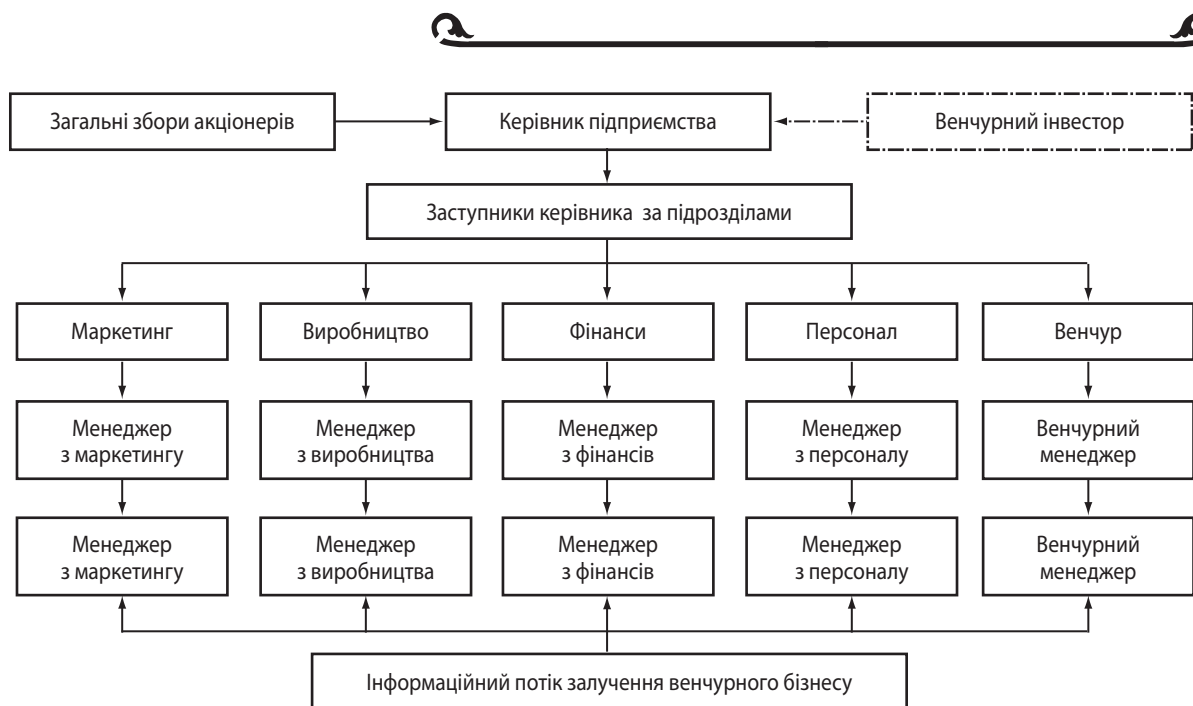


Рис. 3. Типова організаційна структура машинобудівного підприємства з урахуванням створення внутрішнього венчура

Таблиця 1

Матриця розподілення функціональних обов'язків учасників процесу залучення венчурного бізнесу

Процес розробки та реалізації венчурного проекту	КП	ВМ1	ВМ2	МП	МФ	МВ	ММ
1	2	3	4	5	6	7	8
Етап 1. Аналіз потреб ринку							
Виявлення потреб споживачів, вимог до якості, ціни	o						+
Дослідження конкурентів		o			o		+
Етап 2. Формування та обрання інноваційних задумів							
Генерування ідей	+	+	+				o
Систематизування інформації щодо розвитку продукту	o	o	o				+
Етап 3. Проведення НДДКР							
Теоретичні дослідження		+	+				
Розроблення технічних пропозицій		+	+			+	
Виконання розрахункових робіт, моделювання процесів		+	+	+		+	
Проектування	+	+	o	+			
Розроблення робочої документації та виготовлення дослідних зразків	o	+	+	+		+	
Дослідні роботи та випробування						+	
Етап 4. Оцінювання можливостей виробництва та збуту інновації							
Випуск на ринок пілотного зразка нової продукції	+	o	o			+	+
Отримання відгуків про нововведення, ставлення до нового продукту	+						+
Етап 5. Комерціалізація результатів венчурного проекту							
Комерціалізація внутрішня:							
Використання інновації у власному виробництві	+		+			+	
Внесення прав на продукт до статутного капіталу	+				+		
Комерціалізація зовнішня:							

1	2	3	4	5	6	7	8
Повний продаж прав на інновацію	+	+			+		
Продаж права на використання інновації	+		+		+		
Усього додаткових функцій за венчурним проектом	8	7	7	3	3	6	5

+ – повинен виконувати; 0 – може виконувати

КП – керівник венчурного підрозділу; ВМ1 – венчурний менеджер; ВМ2 – венчурний менеджер 2; МП – менеджер з персоналу; МФ – менеджер з фінансів; МВ – менеджер з виробництва; ММ – менеджер з маркетингу

Таким чином, за результатами дослідження автор запропонував процес залучення венчурного бізнесу до розвитку машинобудівного підприємства та обґрунтував організацію. Удосконалений шаблон типової організаційної структури передбачає впровадження внутрішнього венчура, тобто підрозділу, діяльність якого націлена на розробку та реалізацію венчурних проектів для розвитку підприємства.

Висновки та дискусія. Ефективність венчурного бізнесу у країнах з розвинутою економікою та збільшення кількості венчурних підприємств у вітчизняній економіці пояснюють активізацію венчурного підприємства і в Україні. Залучення венчурного бізнесу передбачає фінансування венчурної фірми або проекту, до джерел фінансування венчурного бізнесу слід відносити власні кошти підприємства, кошти венчурного інвестора та кошти, отримані від венчурного фонду, а до об'єктів – зовнішні та внутрішні венчури.

Для ефективного венчурного фінансування автор пропонує процес залучення венчурного бізнесу, який являє собою системний процес, зв'язуючою ланкою якого виступає рух грошових та інформаційних потоків, що є результативними у венчурному бізнесі. З метою організації процесу залучення венчурного бізнесу автором запропоновано шаблон типової організаційної структури з урахуванням введення венчурного підрозділу та матрицю розподілення обов'язків працівників машинобудівного підприємства. Запропонований процес залучення венчурного бізнесу враховує специфіку діяльності українських машинобудівних підприємств.

Подальші дослідження. У подальших дослідженнях автор планує дослідження, що пов'язані з прогнозуванням ефективності залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств, а також доцільністю кожного з джерел фінансування: власні кошти підприємства, венчурний фонд і приватний венчурний інвестор.

Література: 1. Череди́к А. О., Му́ренець І. Г. Оцінка сучасного стану машинобудівної галузі України та напрямки його поліпшення // Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця : матеріали Міжнар. наук. конф. Харків, 2018. 2. Череди́к А. О. Розділ 3.4. Інвестування у венчурному підприємстві // Підприємництво, торгівля, біржі в процесі соціально-економічного розвитку : монографія / за заг. ред. І. В. Гончарової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 174 с. 3. Поручник А. М., Антонюк Л. Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні : монографія. Київ : КНЕУ, 2000. 172 с. 4. Юхименко В. В., Юхименко Т. В. Проблеми венчурного фінансування в Україні. *Фондовий ринок*. 2009. № 27. С. 28–32. 5. Калінеску Т. В., Антіпов О. М., Корецька-Гармаш В. О. Управління венчурним фінансуванням підприємств : монографія. Луганськ : Вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2009. 276 с. 6. Кузьмін О. Є., Литвин І. В. Особливості фінансування початкових етапів розвитку венчурного підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2007. № 25. С. 198–204. 7. Литвин І. В. Планування фінансового забезпечення і реалізації інноваційних проектів венчурних підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2008. № 624 : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 191–199. 8. Polinkevych O. Factors of enterprises' outstripping development in conditions of global economic crisis. *Economic Annals-XXI*. 2016. Vol. 156, Is. 1–2. P. 59–62. 9. Зайченко К. С. Удосконалення організаційної структури на етапах життєвого циклу машинобудівного підприємства // *Науковий вісник. Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців*. 2012. № 18 (170).

References: 1. Cherednyk A. O., Murenets I. H. Otsinka suchasnoho stanu mashynobudivnoi haluzi Ukrainy ta napriamky yoho polipshennia // *Ekonomichniy rozvytok i spadshchyna Semena Kuznetsia : materialy Mizhnar. nauk. konf. Kharkiv*, 2018. 2. Cherednyk A. O. Rozdil 3.4. Investuvannya u venchurnomu pidpriemnytstvi // *Pidpriemnytstvo, torhivlia, birzhi v protsesi sotsialno-ekonomichnoho rozvytku : monohrafiia / za zah. red. I. V. Hontarevoi*. Kharkiv : KhNEU im. S. Kuznetsia, 2018. 174 p. 3. Poruchnyk A. M., Antoniuk L. L. *Venchurnyi kapital: zarubizhnyi dosvid ta problemy stanovlennia v Ukraini* : monohrafiia [Venture Capital: Foreign Experience and Problems of Formation in Ukraine: monograph]. Kyiv : KNEU, 2000. 172 p. 4. Yukhymenko V. V., Yukhymenko T. V. *Problemy venchurnoho finansuvannia v Ukraini* [Problems of Venture Financing in Ukraine]. *Fondoviy rynek*. 2009. No. 27. P. 28–32. 5. Kalinesku T. V., Antipov O. M., Koretska-Harmash V. O. *Upravlinnia venchurnym finansuvanniam pidpriemstv* : monohrafiia [Management of Venture Financing of Enterprises: monograph]. Luhansk : Vyd-vo SNU im. V. Dalia, 2009. 276 p.



р. 6. Kuzmin O. Ye., Lytvyn I. V. *Osoblyvosti finansuvannia pochatkovykh etapiv rozvytku venchurnoho pidpriemstva* [Features of the Financing of the Initial Stages of Development of the Venture Enterprise]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*. 2007. No. 25. P. 198–204. 7. Lytvyn I. V. *Planuvannia finansovoho zabezpechennia i realizatsii innovatsiinykh proektiv venchurnykh pidpriemstv* [Planning of Financial Support and Implementation of Innovative Projects of Venture Enterprises]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnikha"*. 2008. No. 624 : Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku. P. 191–199. 8. Polinkevych O. Factors of enterprises' outstripping development in conditions of global economic crisis. *Economic Annals-XXI*. 2016. Vol. 156, Is. 1–2. P. 59–62. 9. Zaichenko K. S. Udokonalennia orhanizatsiinoi struktury na etapakh zhyttievoho tsyклу mashynobudivnoho pidpriemstva [Improvement of the Organizational Structure at the Stages of the Life Cycle of the Machine-Building Enterprise] *Naukovyi visnyk. Odeskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet. Vseukrainska asotsiatsiia molodykh naukovtsiv*. 2012. No. 18 (170).

Інформація про автора

Чередник Анна Олегівна – аспірант кафедри підприємницької діяльності Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, м. Харків, 61116, Україна; e-mail: AnnetBlejkk@gmail.com).

Информация об авторе

Чередник Анна Олеговна – аспирант кафедры предпринимательской деятельности Харьковского национального экономического университета им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, г. Харьков, 61116, Украина; e-mail: AnnetBlejkk@gmail.com).

Information about the author

A. Cherednik – Postgraduate Student of Department of Entrepreneurial Activity, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61116, Ukraine; AnnetBlejkk@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
23.03.2018 р.*

JEL Classification: P 42

УДК 658.114

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Луб А. І.

Анотація. *Висвітлено концептуальні основи діагностики стану фінансової безпеки підприємства. Проаналізовано сутність термінів «фінансова безпека підприємства», «діагностика» та «фінансова діагностика», введено узагальнене поняття терміна «фінансова діагностика». Проаналізовано поняття «діагностика фінансової безпеки підприємства», розкрито суть, зміст та основні етапи проведення діагностики фінансової безпеки підприємства. Підкреслено важливість проведення діагностики фінансової безпеки підприємства, акцентовано увагу на важливості вибору професіонала, який має відповідні навички.*

Ключові слова: *діагностика, фінансова безпека підприємства, фінансова діагностика.*

© Луб А. І., 2018